

KÖRINFO

**Dinamikus információs rendszer a környezethatékony
és környezettudatos döntés-hozatal szolgálatában**

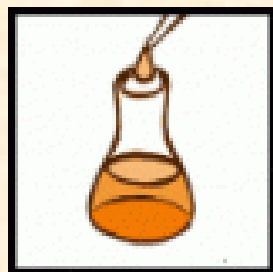
GRUIZ KATALIN

KÖRINFO Konferencia, 2010

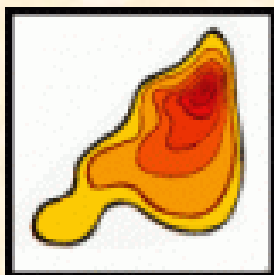
A KÖRNYEZETI KOCKÁZATMENEDZSMENT

KOCKÁZATFELMÉRÉS ESZKÖZTÁRA

FIZIKAI-KÉMIAI ANALÍZIS

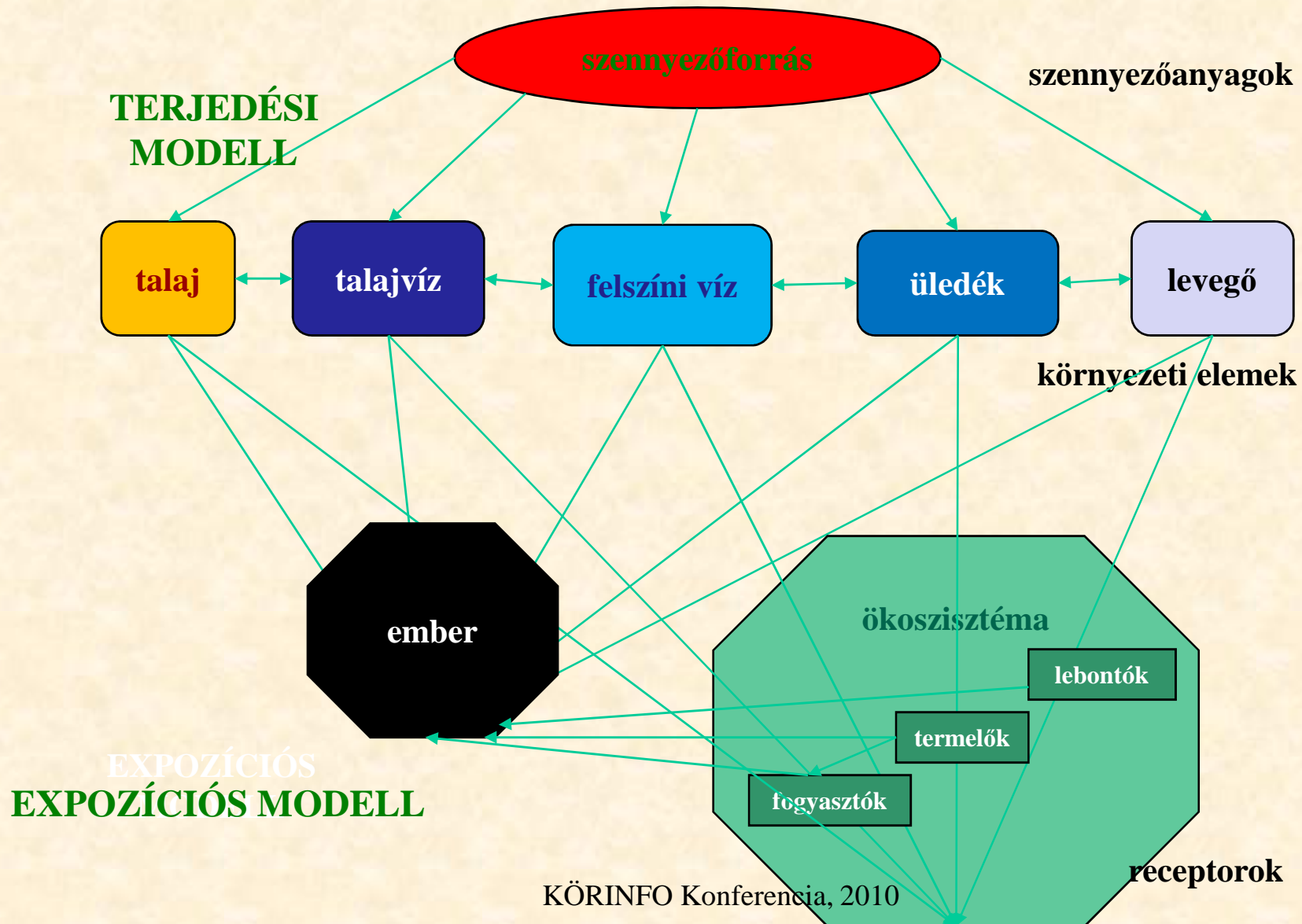

TERJEDÉSI MODELLEK

GIS-TECHNIKÁK

INTEGRÁLT KOCKÁZATI MODELL

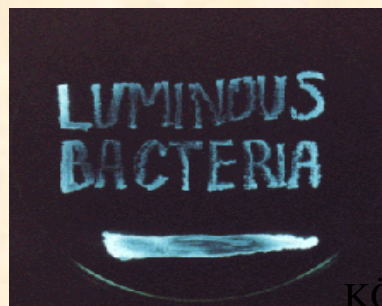
KOCKÁZATFELMÉRÉS ESZKÖZTÁRA

1. BIOLÓGIAI ÉS ÖKOLÓGIAI FELMÉRÉS

KÖRNYEZETTOXIKOLÓGIAI MÓDSZEREK

KOCKÁZATFELMÉRÉS ESZKÖZTÁRA

**ÉLETCIKLUS-FELMÉRÉSI
MÓDSZEREK**

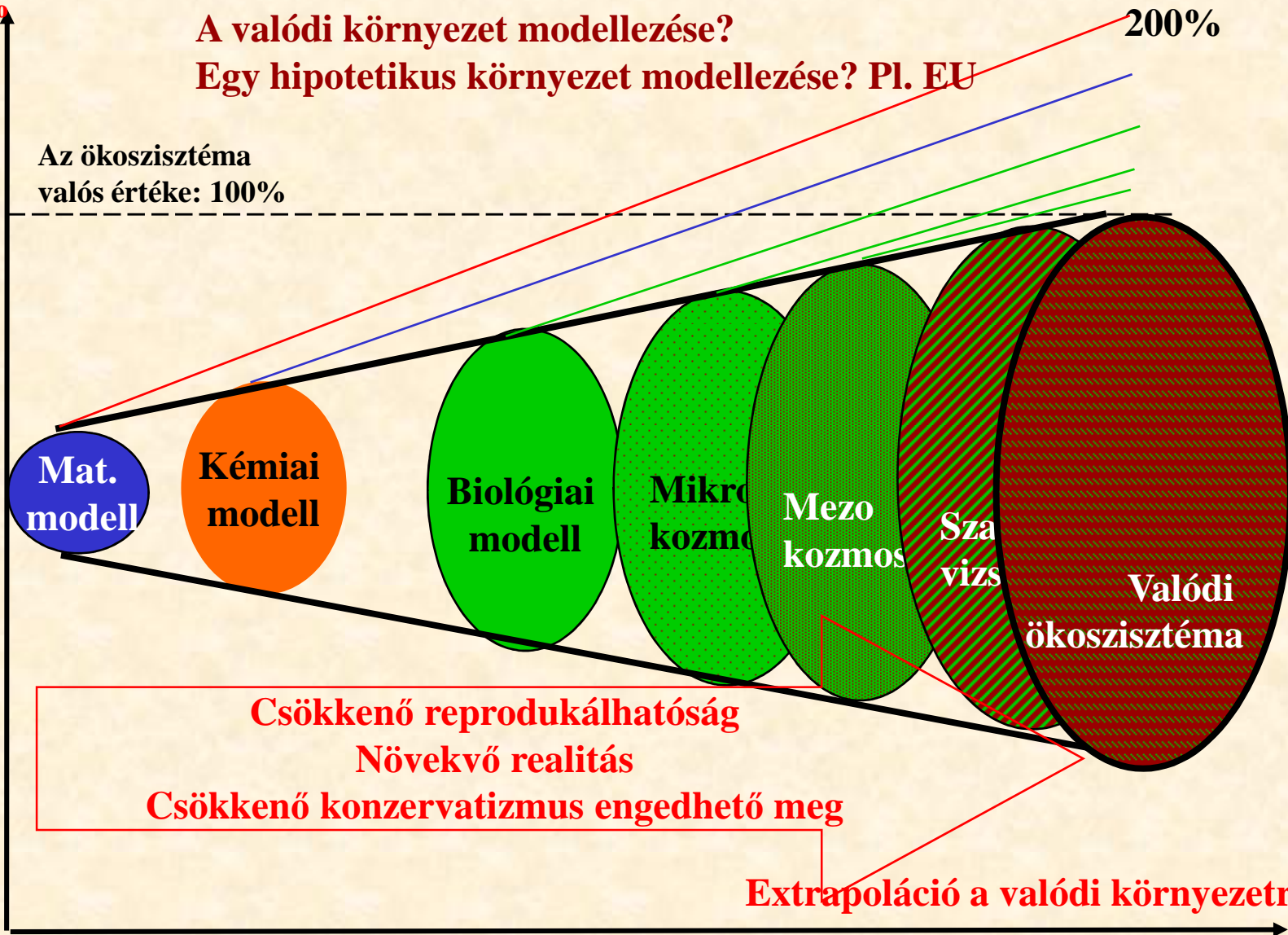

**KOCKÁZATFELMÉRÉSI
MÓDSZEREK**

Vegyai anyagok és szennyezett területek felmérése

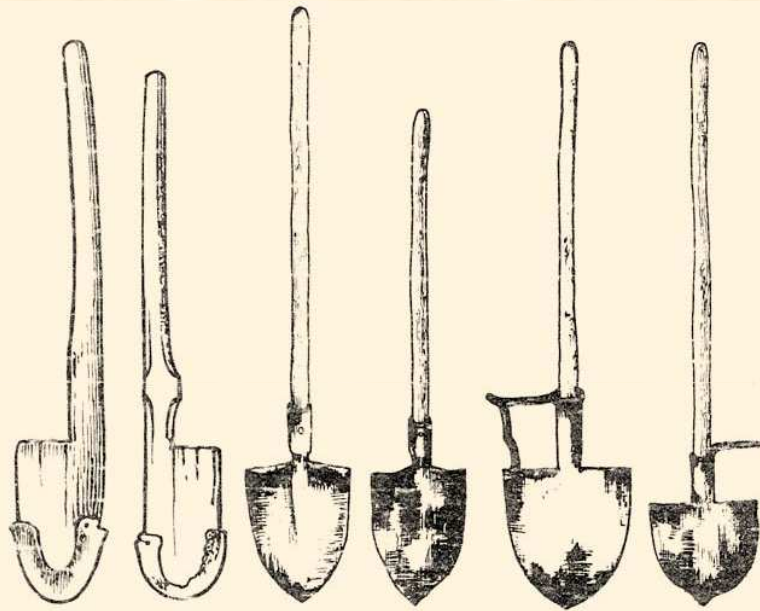
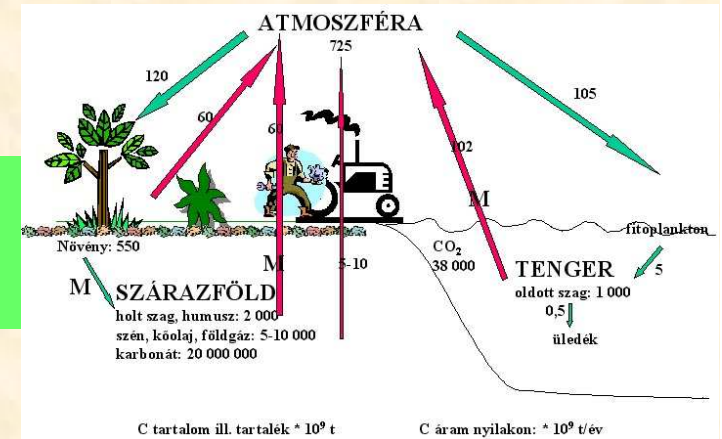
Környezeti
realitás %

100%

TUDÁSBÁZIS

ALAP ISMERETEK

HAGYOMÁNYOS MÉRNÖKI ESZKÖZTÁR

INNOVATÍV MÉRNÖKI ESZKÖZTÁR

Kockázatcsökkentés eszköztára

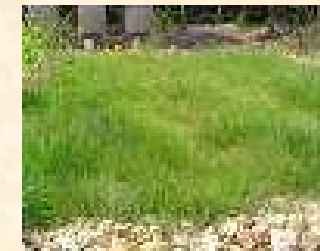
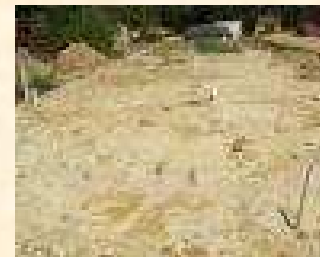
Levegőtisztítás

Vízkezelés

Talajremediáció

Hulladékkezelés, hasznosítás

Zajvédelem

erencia, 2010

Új tendenciák a környezetmenedzsmentben 1.

Kockázaton (hatáson) alapuló megítélés és döntés

Ökológiai és humán egészségkockázat nem válik el:
környezettoxikológia

Azonos elvek a globális, regionális és lokális kockázatfelmérésben:
iteratív, lépcsőzetes, konzervatív, területhasználatától függő kitettség

Vegyianyagokra: EU-TGD, RQ = PEC/PNEC általános kockázatfelmérés: vegyi anyag jellemzői, sorsa, megoszlás, biodegradálhatósága, hatásai alapján egy hipotetikus Európára számított kockázat (jogi, szabályozási célokra).

Új tendenciák a környezetmenedzsmentben 2.

Szennyezett területekre: CARACAS: Concerted Action Initiative on Risk Assessment for Contaminated Sites

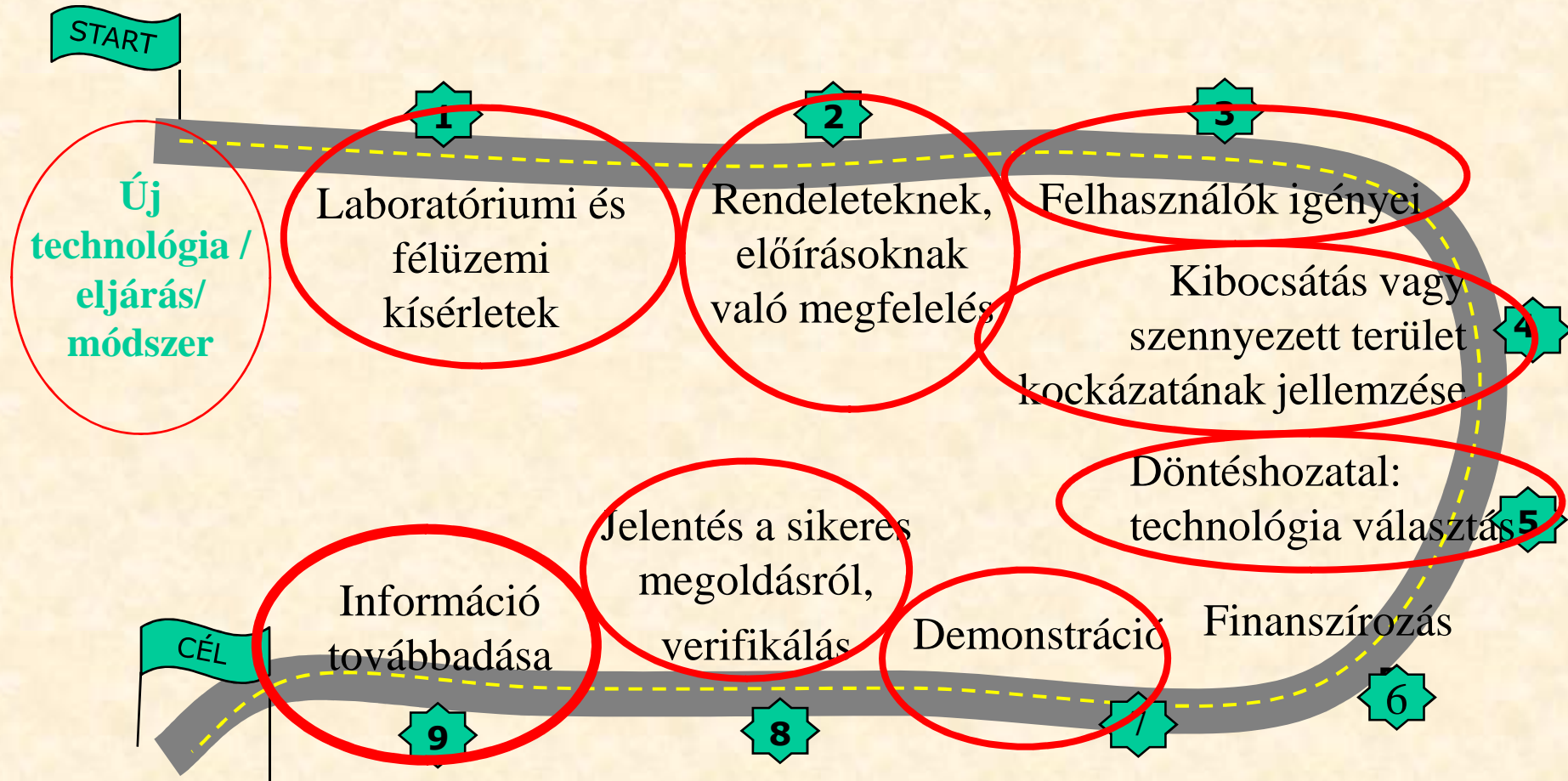
Alapelvek: jövőbeni szennyezés megakadályozása, a szennyező fizet, elővigyázatosság, kockázaton alapuló döntések

Tudományos alap: integrált, kvantitatív, helyszínspecifikus kockázatfelmérés

Témái: humán toxikológia, ökológia kockázatfelmérés, szennyezőanyag terjedése és sorsa a környezetben, területek felmérése, analízis, tesztelés, modellek, stb.

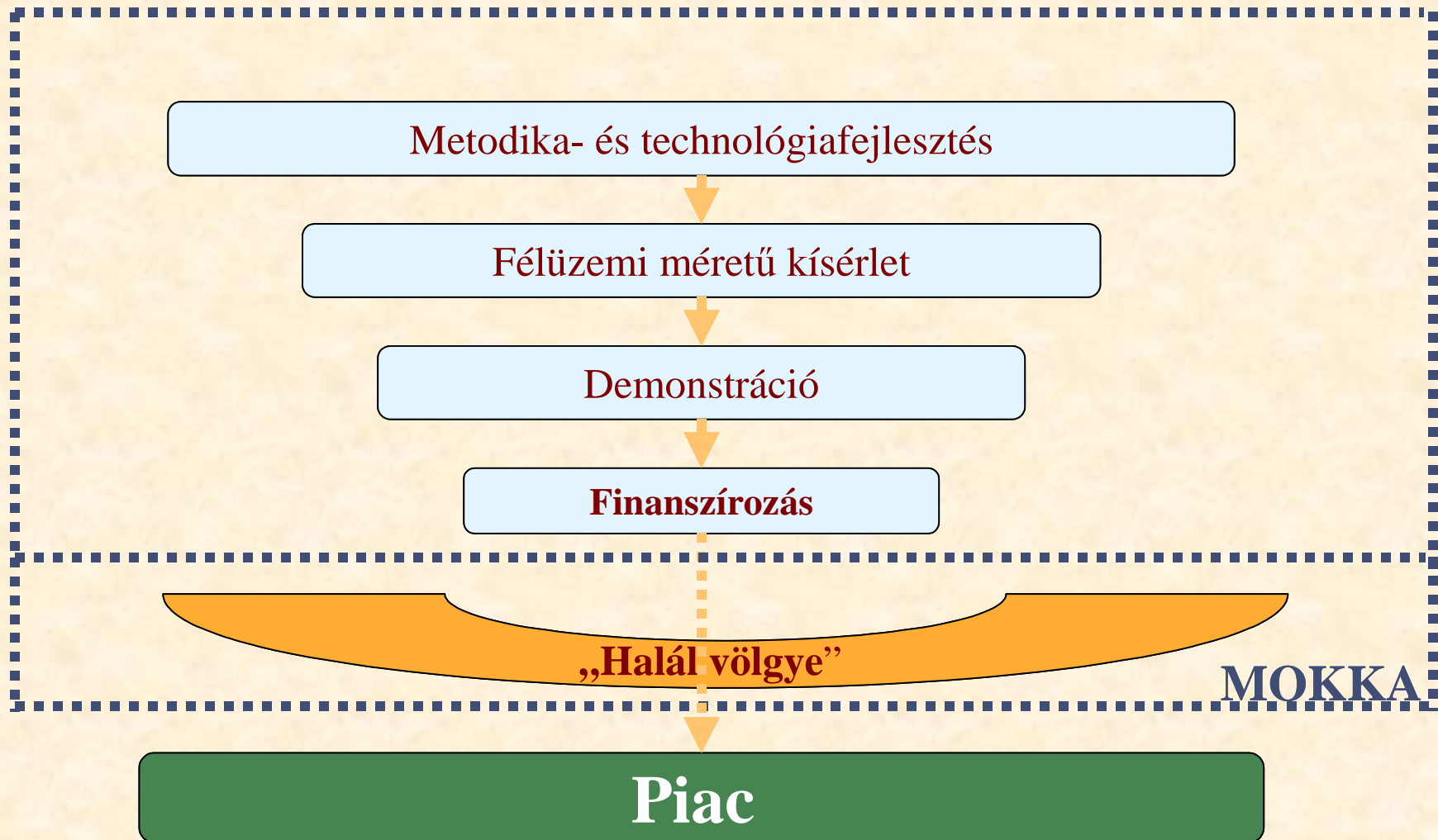
CARINET, NICOLE, RACE, PECOMINE KÖRINFO Konferencia, 2010 **Projektek**

A kutatástól a piacig

Piacra kerülés

A mérnöki innováció és a piac

KÖRINFO Konferencia, 2010

Kockázatelemzés: új elvek, új módszerek

Vegyianyagok sorsa és viselkedése a környezetben, ill. az emberi szervezetben: a vegyi anyag és a környezet kölcsönhatása befolyásolja az aktuális hatást

Integrált megközelítés: fizikai-kémiai jellemzők + biológiai és ökotoxikológiai mérési eredmények együttesen jellemzik a kockázatot.

Mozgékonyág, hozzáférhetőség: befolyásolja az aktuális káros hatásokat

Fázisok közötti megoszlás: Henry és Kow alapján – szcenárió-specifikusan

Biodegradálhatóság – biodegradáció

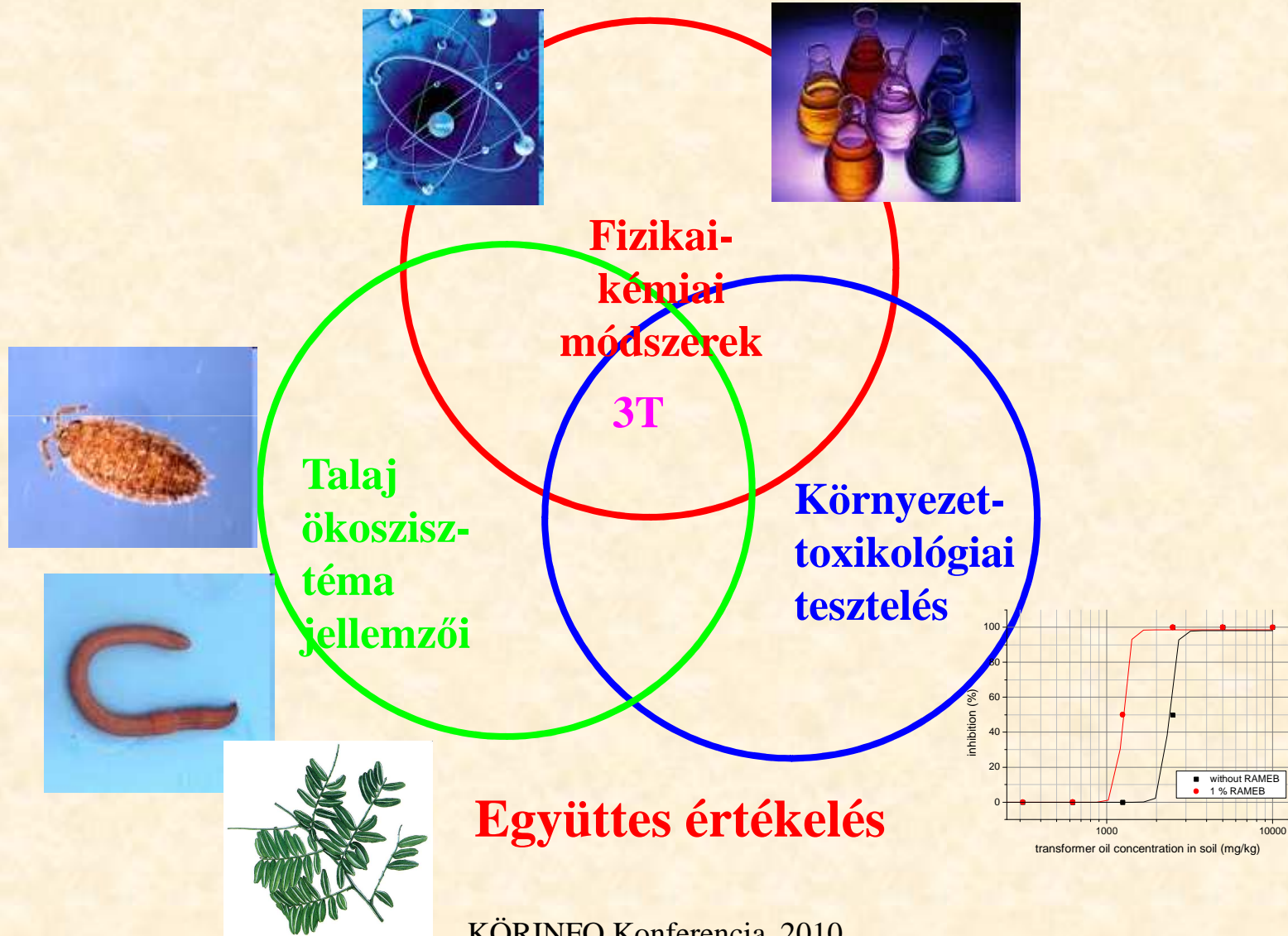
Káros hatások: toxicitás, mutagenitás, teratogenitás, stb.

Biokoncentrálódó hajlam – bioakkumuláció

MÉRNI VAGY NEM MÉRNI? Modellelés, SAR, QSAR

A KONZERVATÍZMUS ÁRA! KörINFO Konferencia, 2010

Talaj Tesztelő Triád

Szennyezett talaj környezettoxikológiai tesztelése

A környezettoxikológiai tesztelés jó megoldás a kockázat helyszínspecifikus jellemzésére

- Integrálja a toxikus anyagok kölcsönhatásait
- Integrálja a szennyezőanyag és a mátrix kölcsönhatásait
- A szennyezőanyag biológiailag hozzáférhető részét méri
- Kémiai analitikai módszerrel nem kimutatható anyagok hatását is méri
- Az analitikai programba be nem vett veszélyes anyagok hatását is méri

Folsomia candida (Collembola) talajlakó állati tesztorganizmus

Szerves szennyezőanyagokra érzékeny rovarok
12-14 napos korukban használhatóak az akut teszthez

Felnőtt anya (1.8 mm)
tojásokkal

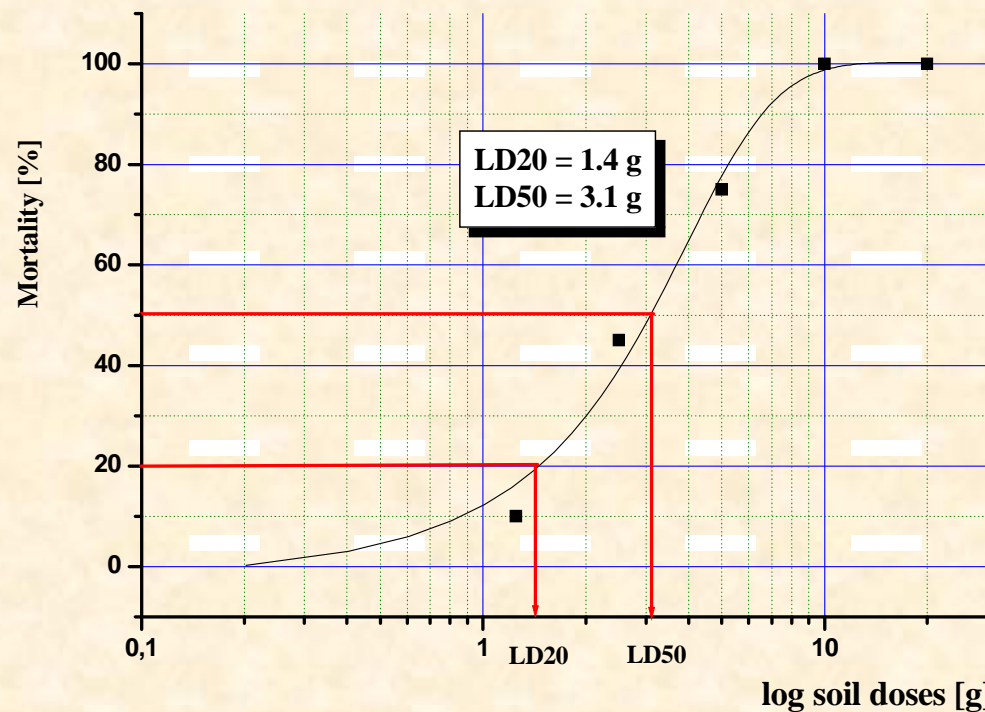
Felnőtt anya (2 mm) fiatal
állatokkal

Felnőtt anya (2.0 mm).

Folsomia candida letalitási teszt teljes talajhoz

Dózis-válasz görbe
Origin 6.0

A szennyezett talaj
jellemzése LD₂₀ és LD₅₀
értékekkel

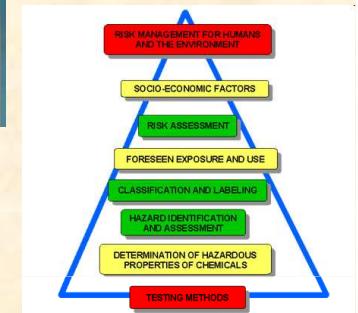
LD ₂₀ [g]	LD ₅₀ [g]	Characterization
> 20	> 20	Non toxic
12-20	16-20	Slightly toxic
2-12	4-16	Toxic
< 2	< 4	Very toxic

Innovatív környezettoxikológiai tesztelés és monitoring

Állatok felhasználásának minimalizálása

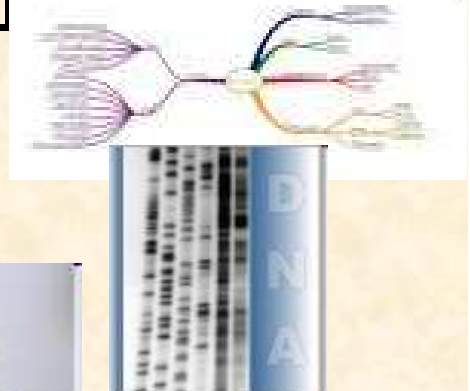
Szabványosítás és harmonizálás megoldása

Érzékenység növelése

Vízben (ppm)	Bisphenol A mintavevőben [ppm]	
	ciklodextrin	Aktív szén
50	20 000	2000
5	2000	150

Megbízható szimulációs módszerek az általános
kockázatfelméréséhez, pl. QSAR, DNS-technikák

Pesszimista modellek a helyszínspecifikus
kockázatfelméréshez:
szükséges mikrokozmoszok

Újdonságok a remediáció elméletében és gyakorlatában

1. Oszályozási szempontok:

- mobilizáción alapuló, immobilizáción alapuló
- fizikai-kémiai, termikus, biológiai
- mely környezeti elemekre és fázisokra vonatkozik
- természetes folyamaton alapul-e, pl. biodegradáción, biotranszformáción, biostabilizáción,
- in situ vagy ex situ, stb.

2. Reaktorszemlélet:

- akár ex situ, akár in situ a kezelt talajtérfogat reaktorként kezelendő
- technológiamonitoring és szabályozás a technológia fontos része

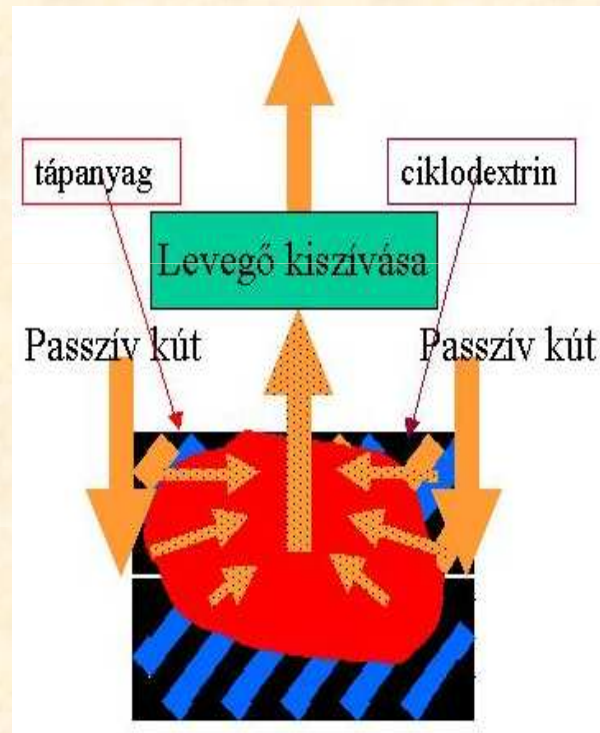
3. Technológiaválasztási döntés előkészítése a felméréskor kezdődik

4. Technológia-verifikáció a döntés alapvető része

5. Krónikus kockázatok csökkentése, hosszútávú fenntarthatóság

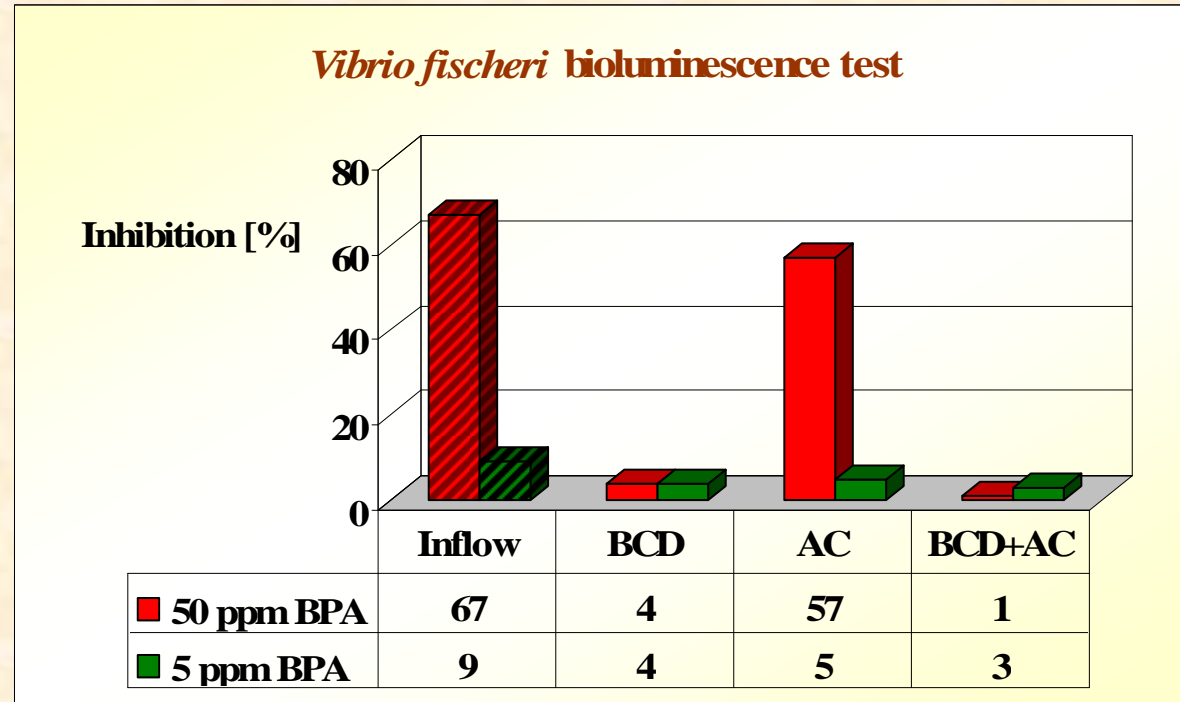
Talajremediáció

Egyszerű, közérthető jelrendszer

Ciklodextrinek alkalmazása a vízkezelésben szennyezőanyagok hatékony eltávolítása

Befolyó	<i>Bisphenol A</i> eltávolítás (%)		
	<i>BCD</i>	<i>AC</i>	<i>BCD+AC</i>
50 ppm BPA	100	10.4	100
5 ppm BPA	100	6.4	100

Innovációk a talajremediációban

Természetes alapú technológiák: NA, MNA, ENA

In situ technológiák

A redoxpotenciál befolyásolása fizikai, kémiai vagy biológiai úton

Ökomérnöki technológiák: állapotok hosszútávú fenntartására

Fitoremediáció: főként fitostabilizáció, kémiaival kombinálva is

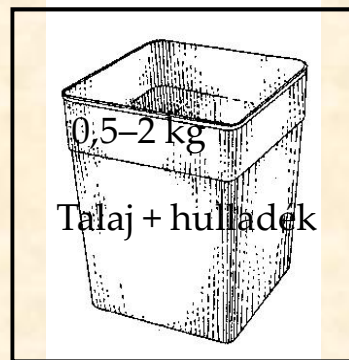
Reaktív résfalak, felszín alatti átfolyásos reaktorok

Kémiai reagensek in situ és ex situ alkalmazása

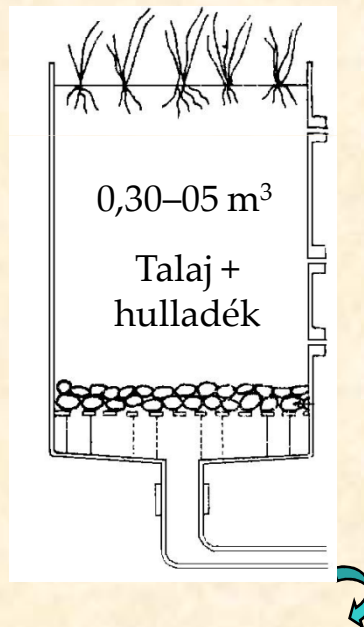
Speciális adalékok és kezelések: a szennyezőanyag mozgékonyságának vagy stabilitásának növelésére, vagy csökkentésére, a biológiai aktivitás növelésére vagy csökkentésére

Kémiai kombinált fitostabilizáció (CCP) léptéknöveléssel

1. Mikrokozmosz kísérletek

2. Szabadtéri liziméter és nagylabor kísérletek

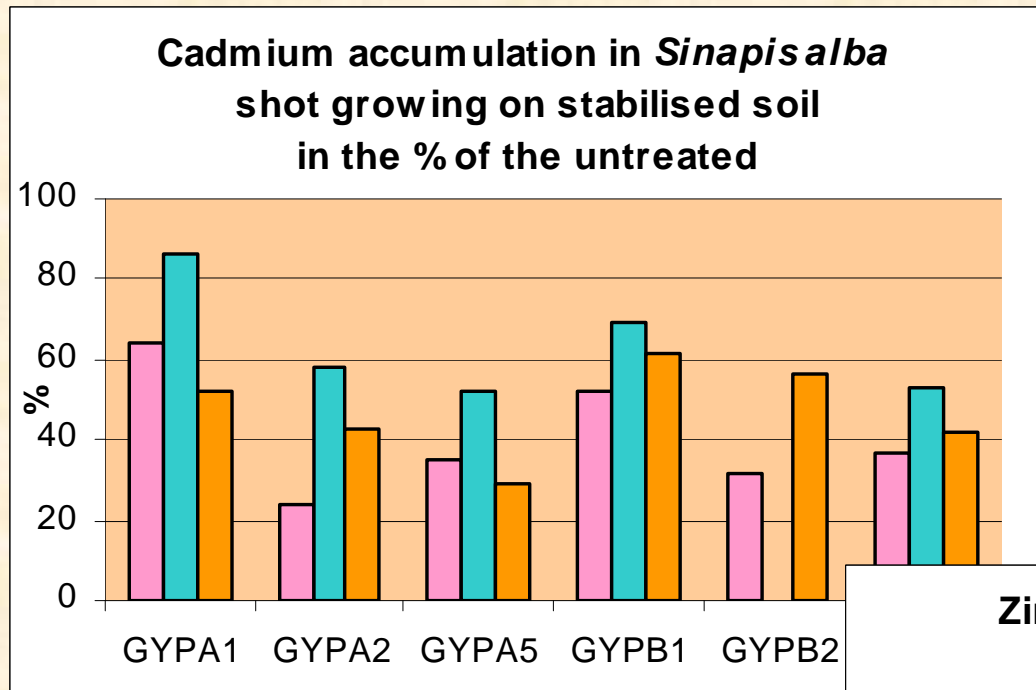

3. Szabadföldi kísérletek

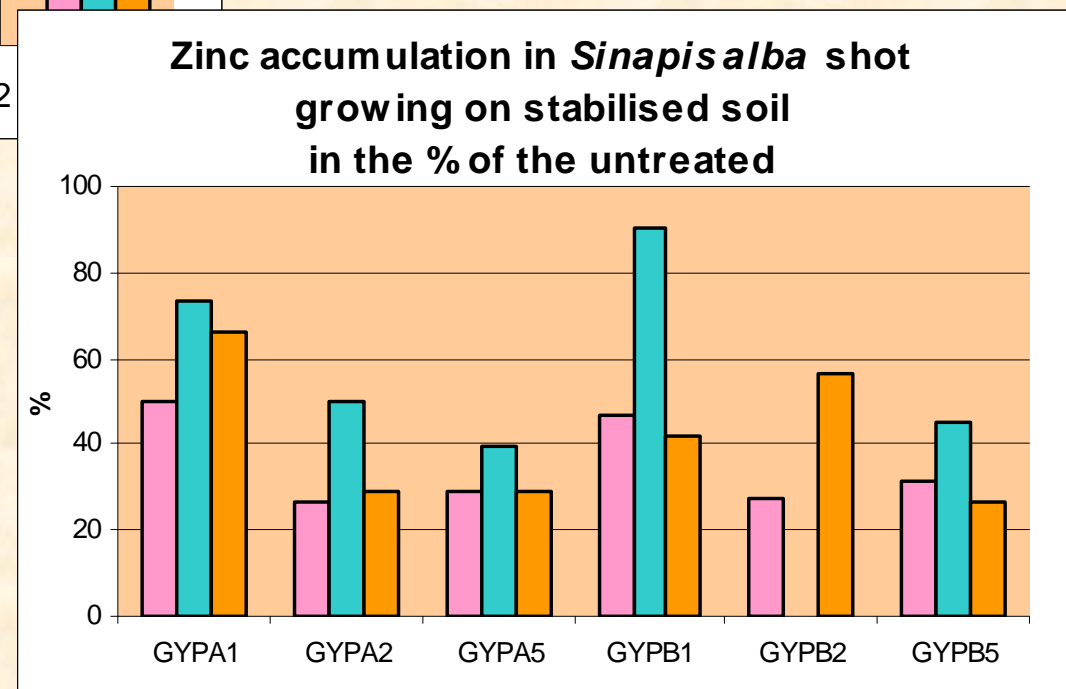

CCP hatékonyságának ellenőrzése növényi tesztekkel

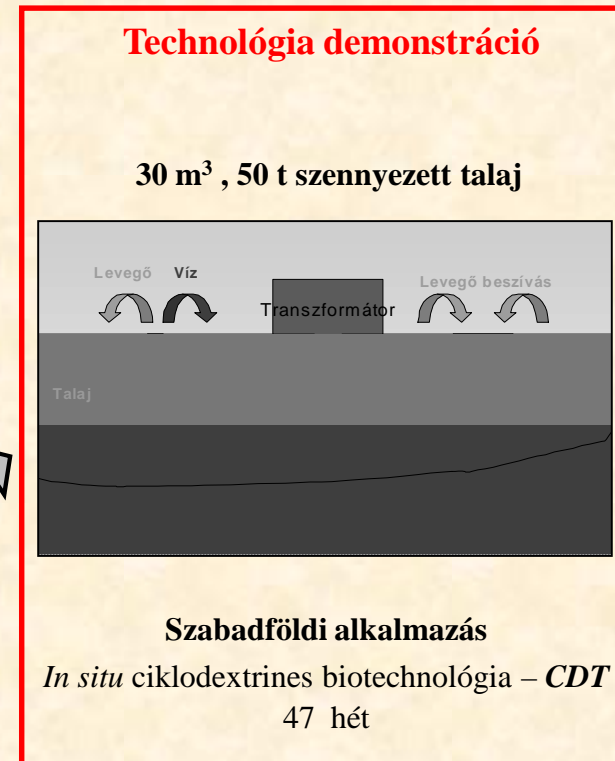
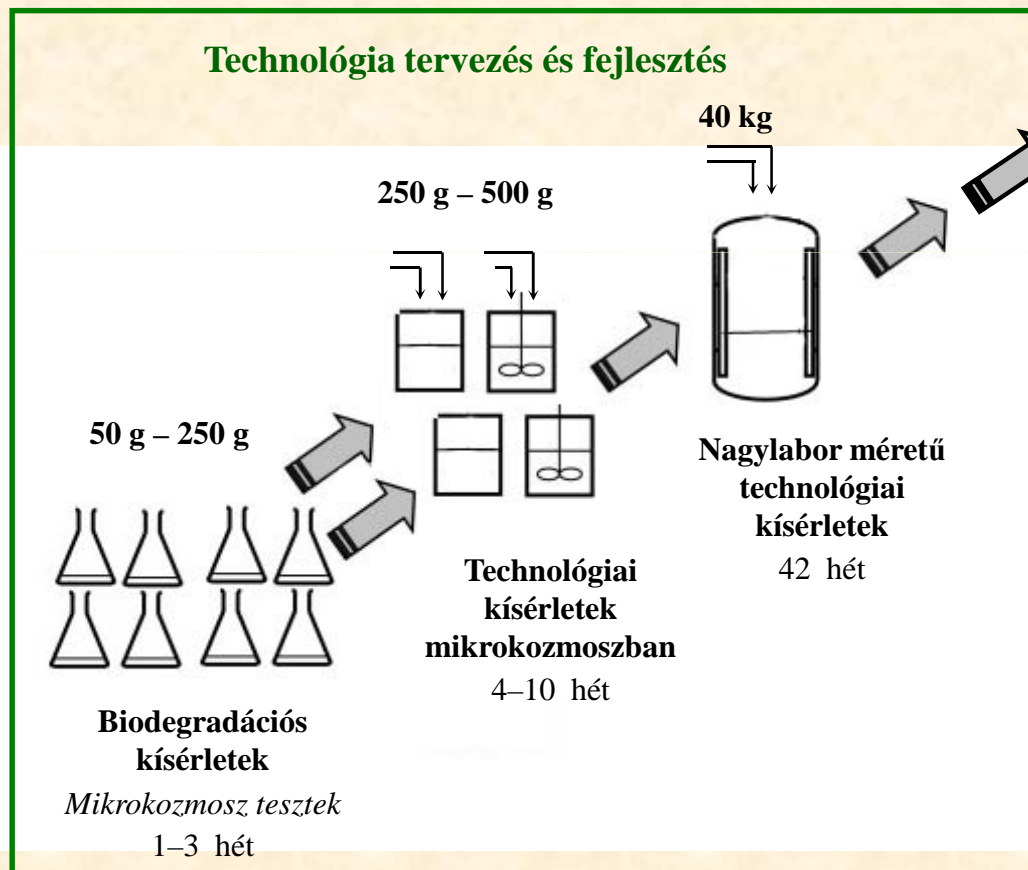

2, 14 és 24 hónap stabilizáció után

A Cd-tartalom a zöldtakarmányra megadott határérték 87%-a a kiindulási 260%-hoz képest.

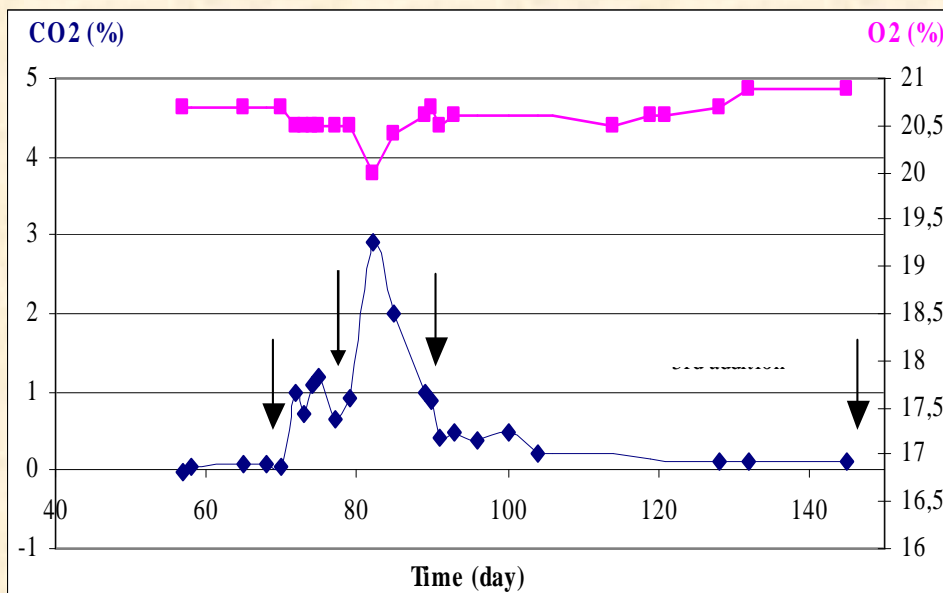
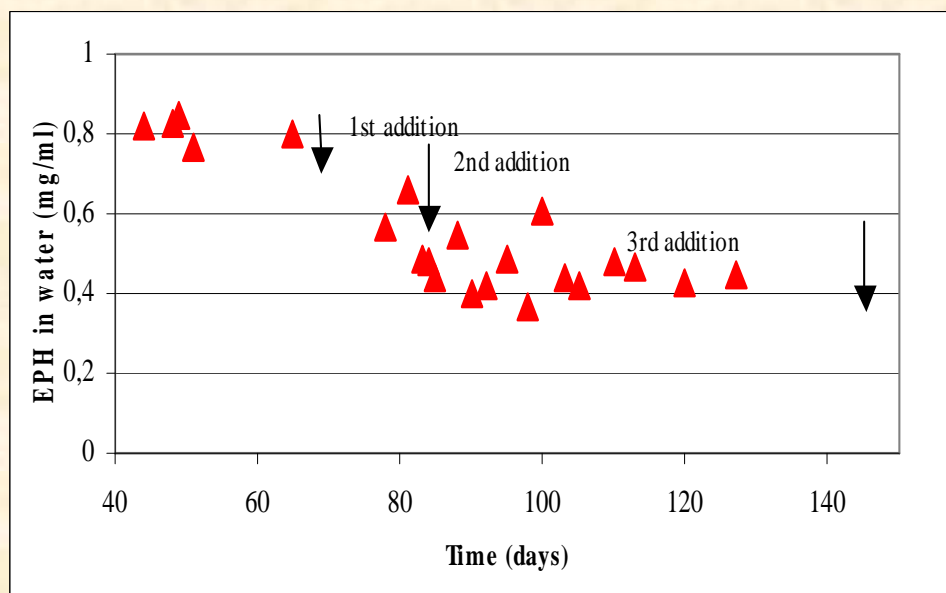

Ciklodextrinnel intenzifikált in situ bioremediáció (CDT)

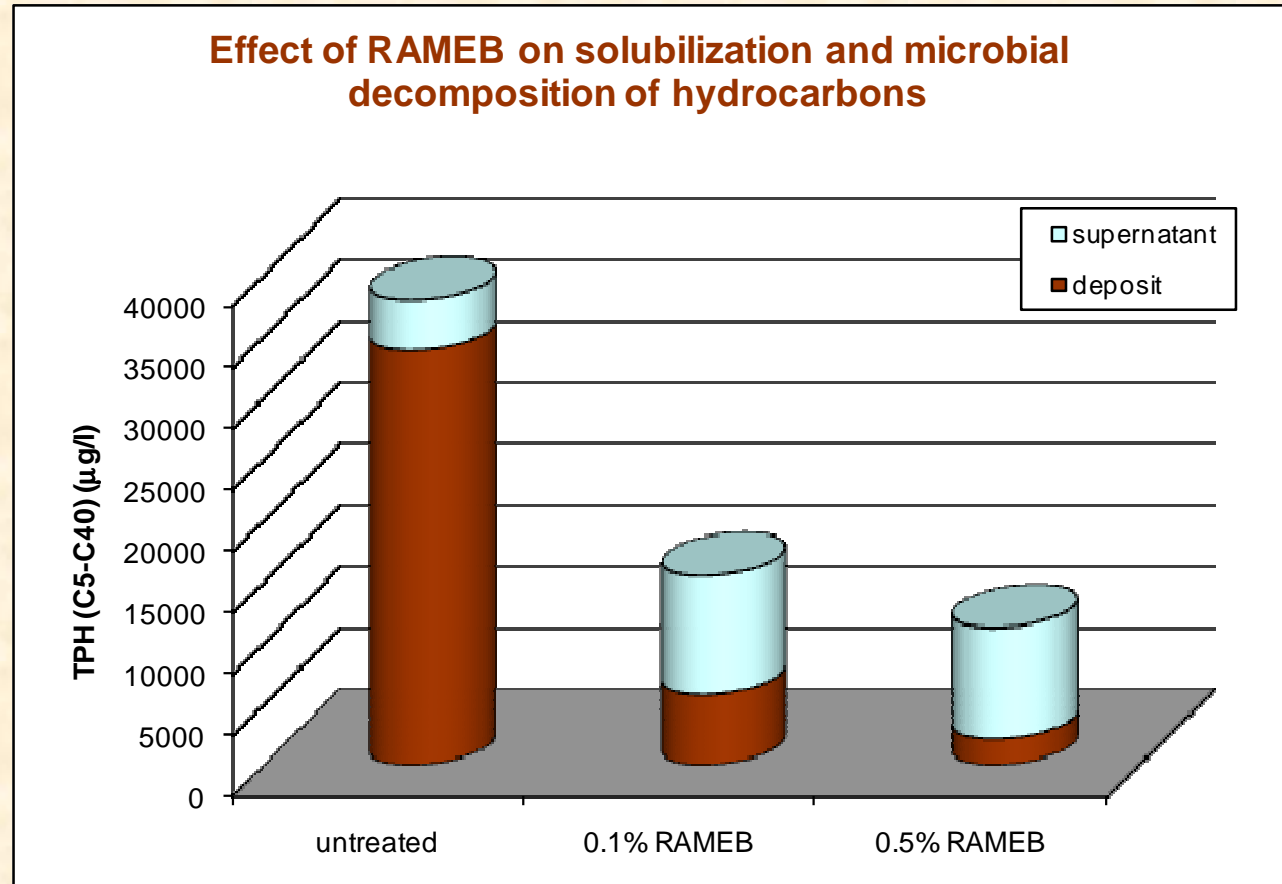

CDT technológiámonitoringja

A mozgékony fázisok monitorozása alapján következtetünk a remediáció előrehaladtára: kombinált kútból talajgáz- és talajvíz nyelés, és analízis

Ciklodextrinek a talaj és talajvízkezelésben

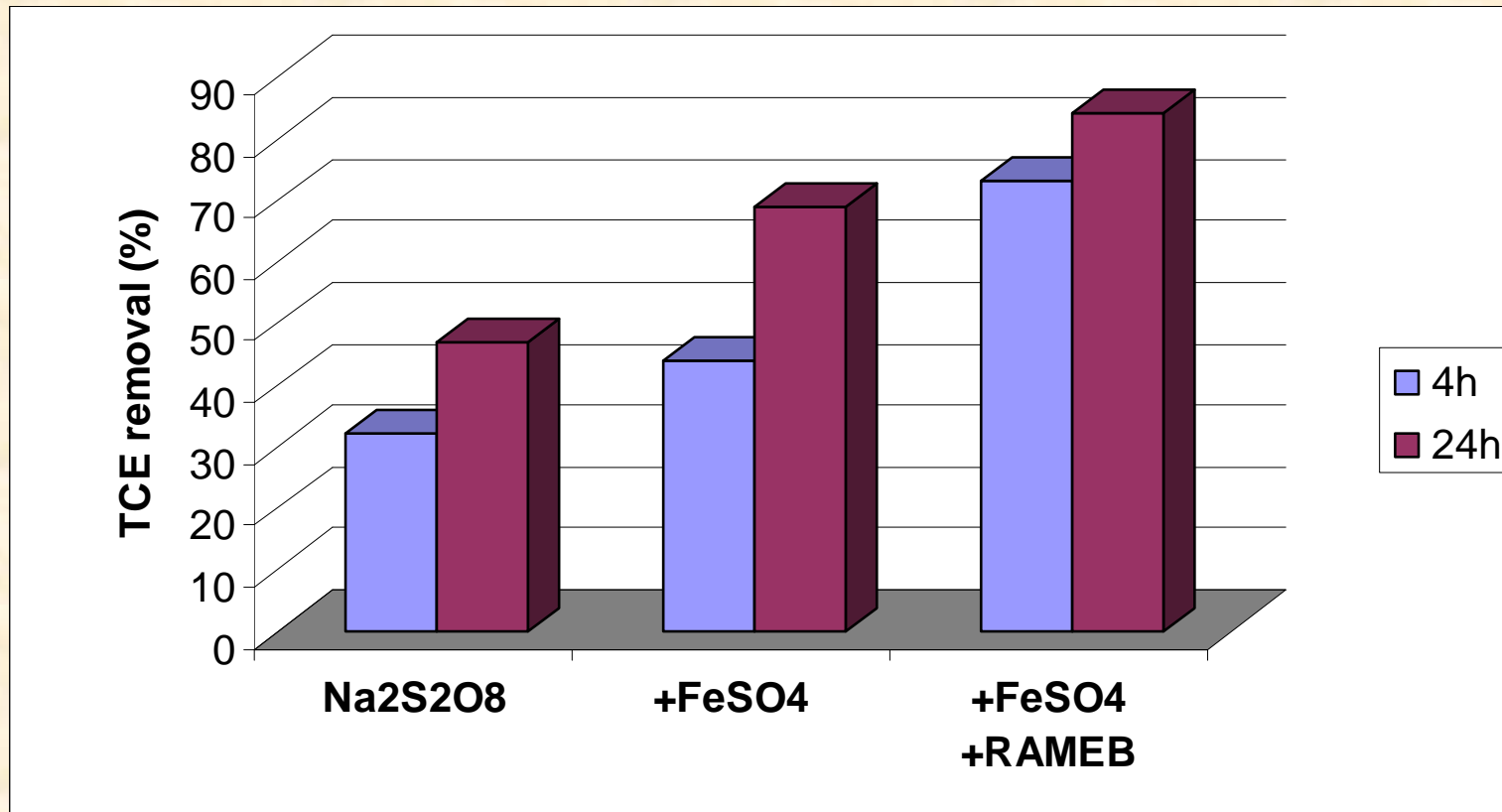

A szennyezőanyag mobilizálását megnövekedett biodegradáció követte

Mikrokozmosz kísérlet

Vienna, 2010

A RAMEB katalitikus hatása ISCO-nál

A KÖRINFO további területei

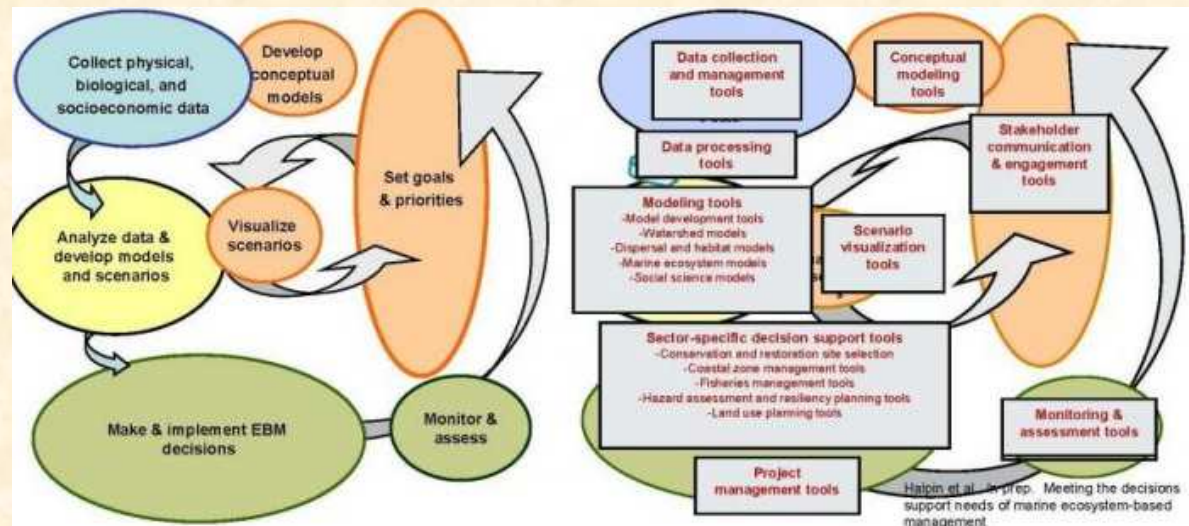
MENEDZSMENT

JOG

DST: DÖNTÉSTÁMOGATÁS

Kockázatmenedzsment integrált eszköztára

KOMPLEX KOCKÁZATMENEDZSMENT

INTERPRETÁCIÓS ESZKÖZTÁR

FELMÉRÉSI ESZKÖZTÁR

TERJEDÉSI
MODELLEK

GIS-MODELLEK

INTEGRÁLT
KOCKÁZATI MODELL

TERÜLETSPECIFIKUS
KOCKÁZATFELMÉRÉS

ÉLETCIKLUS-
FELMÉRÉS

STATISZTIKAI
MÓDSZEREK

DÖNTÉSTÁMOGATÓ
RENDSZEREK

KONCEPCIÓMODELL

MÓDSZEREGYÜTTES
FELMÉRÉSHEZ

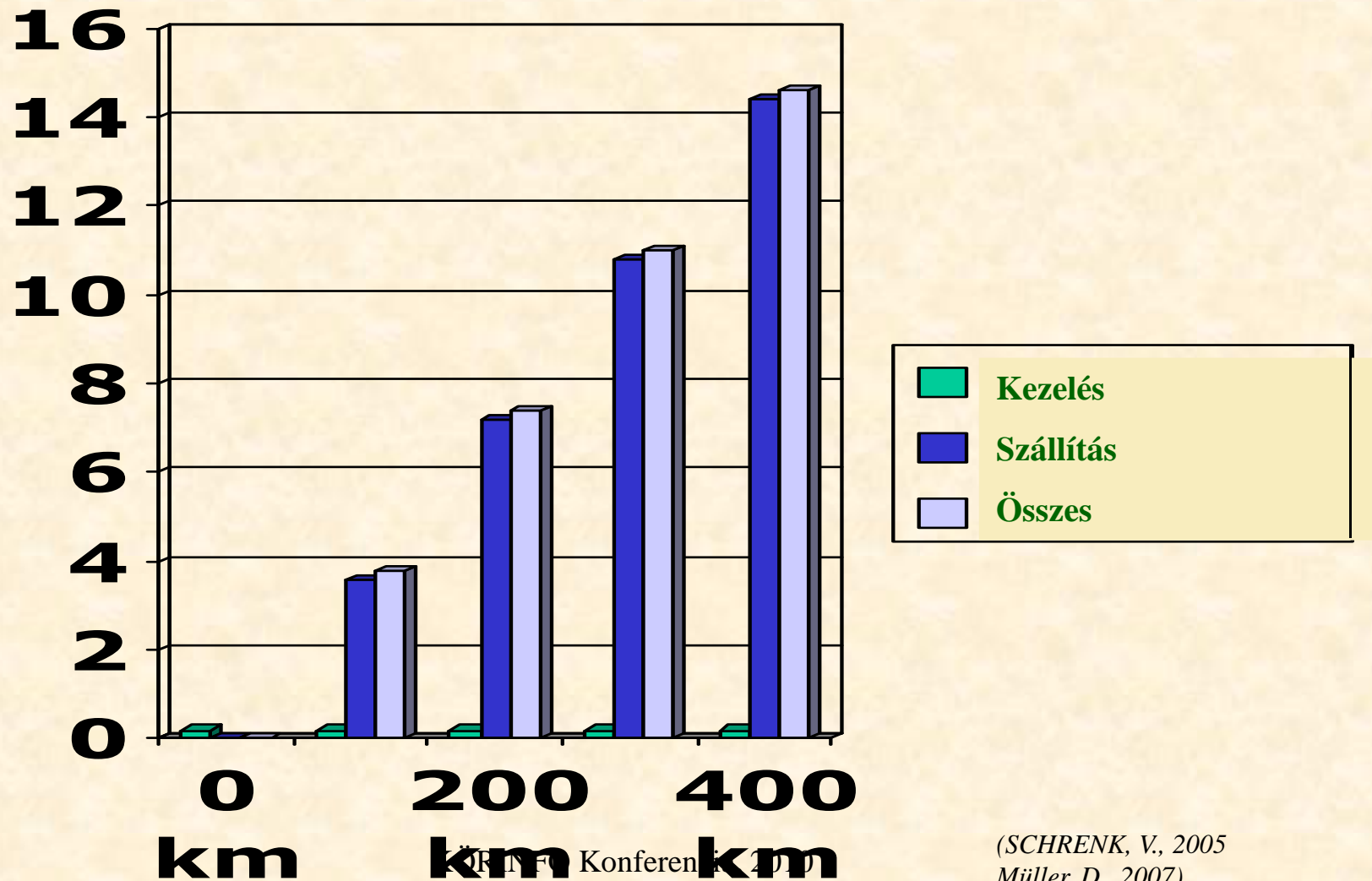
REMEDIÁCIÓS
ALTERNATÍVÁK
ÉRTÉKELÉSE

TECHNOLÓGIA-
VERIFIKÁCIÓ

ADATÉRTÉKELÉSI
MÓDSZEREK
OPTIMÁLÁSA

Ex-situ biológiai talajkezelés: távolság-alternatívák

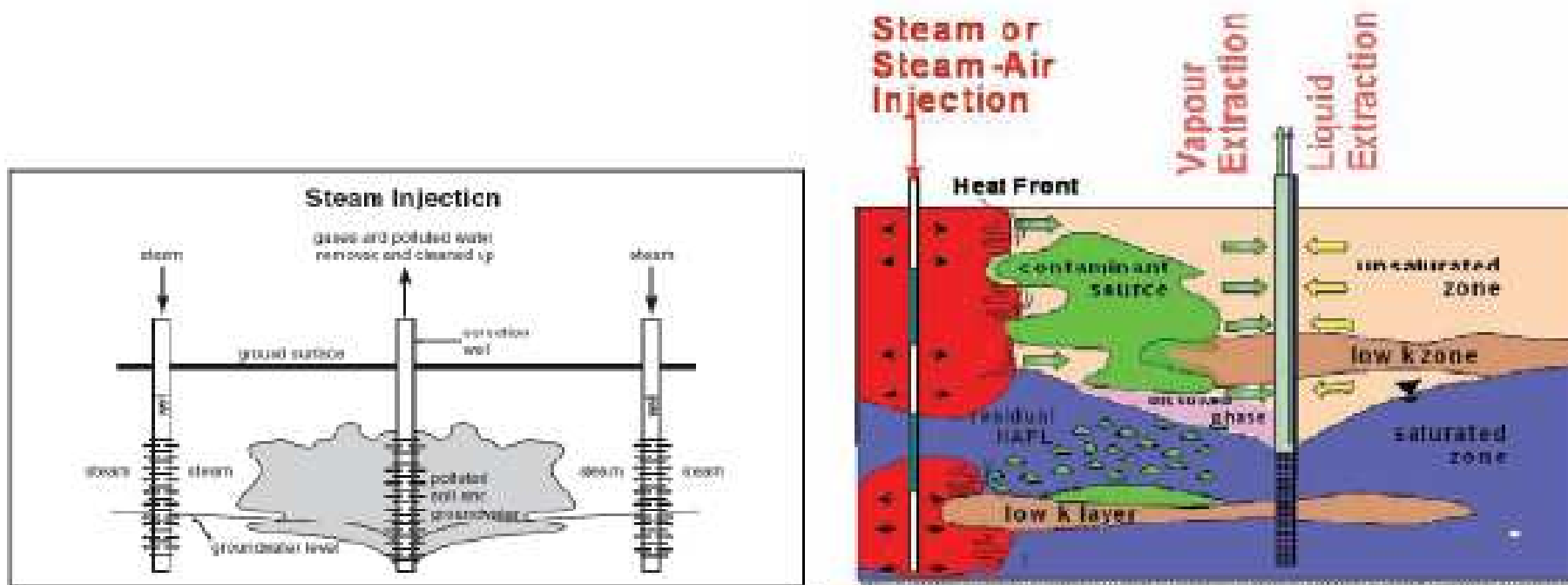
10.000 t talaj energiaigénye

(SCHRENK, V., 2005
Müller, D., 2007)

In-situ termikus talajkezelés illékony talajszennyezőanyagokra

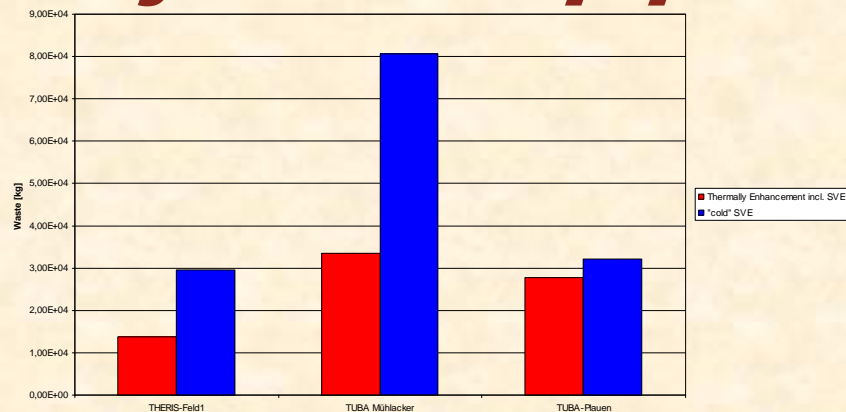

Hagyományos	Páraelszívás (hidegen)	homok, kavics
Termikus 1	TUBA (gőz és meleg levegő injektálás)	homok, kavics
Termikus 2	THERIS (termikus kutak)	agyag, iszap

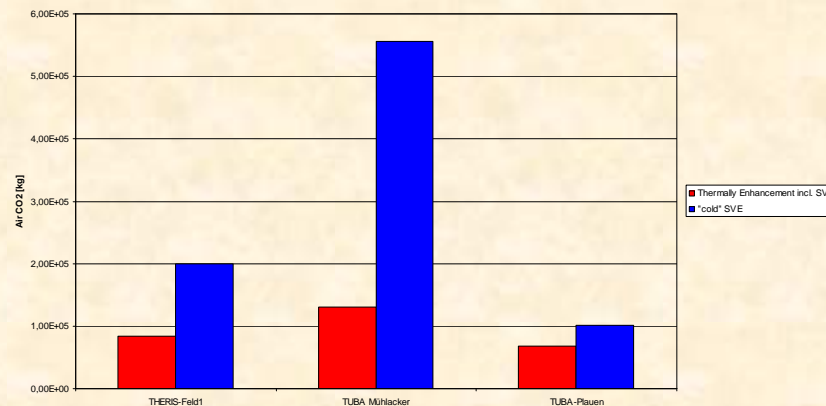
Három technológiademonstráció értékelése

Termikus / hagyományos, hideg

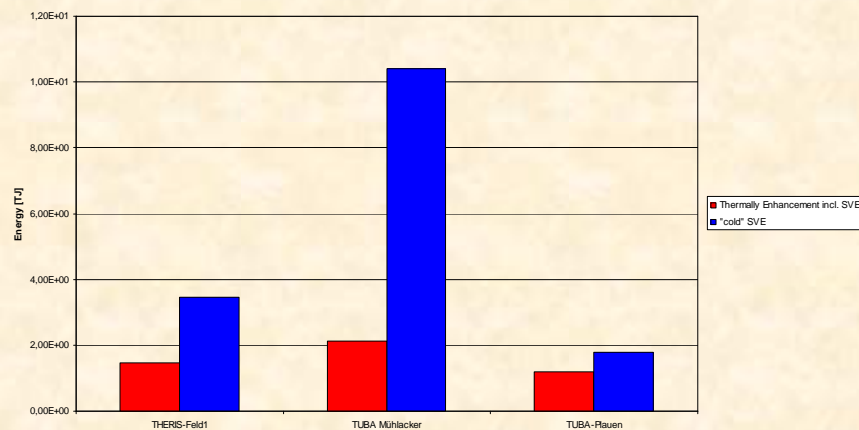
Energiafelhasználás [TJ]

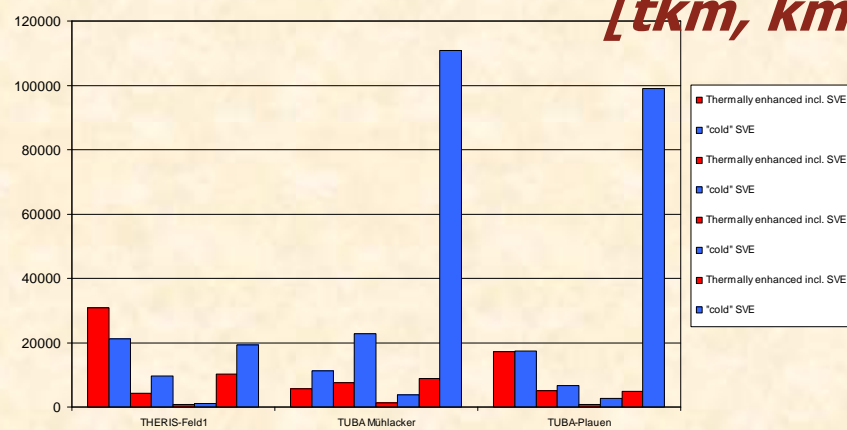
Keletkezett hulladék [kg]

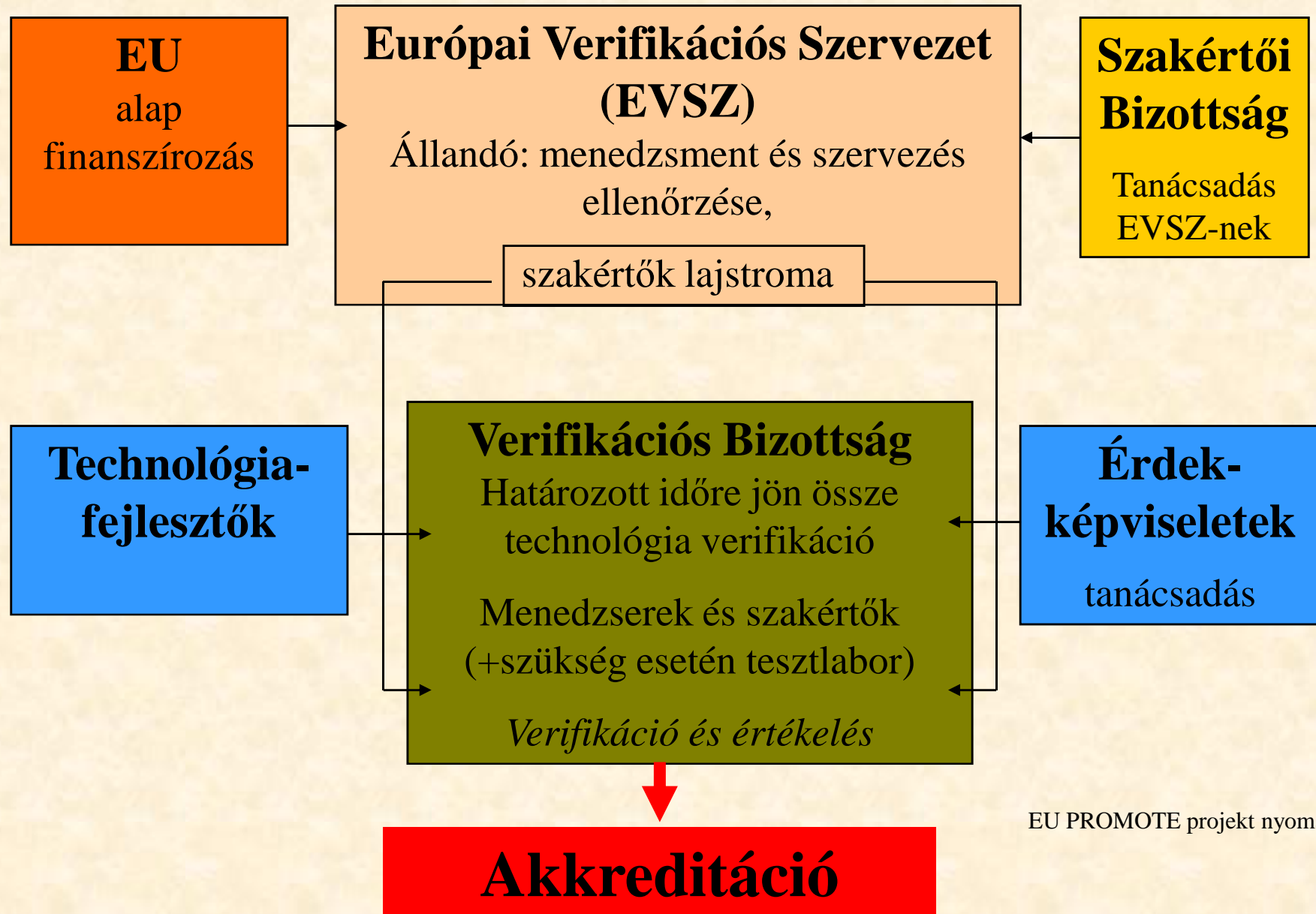
Globális felmelegedés [kg CO₂]

Forgalom (út, vonat, hajó, személy [tkm, km])

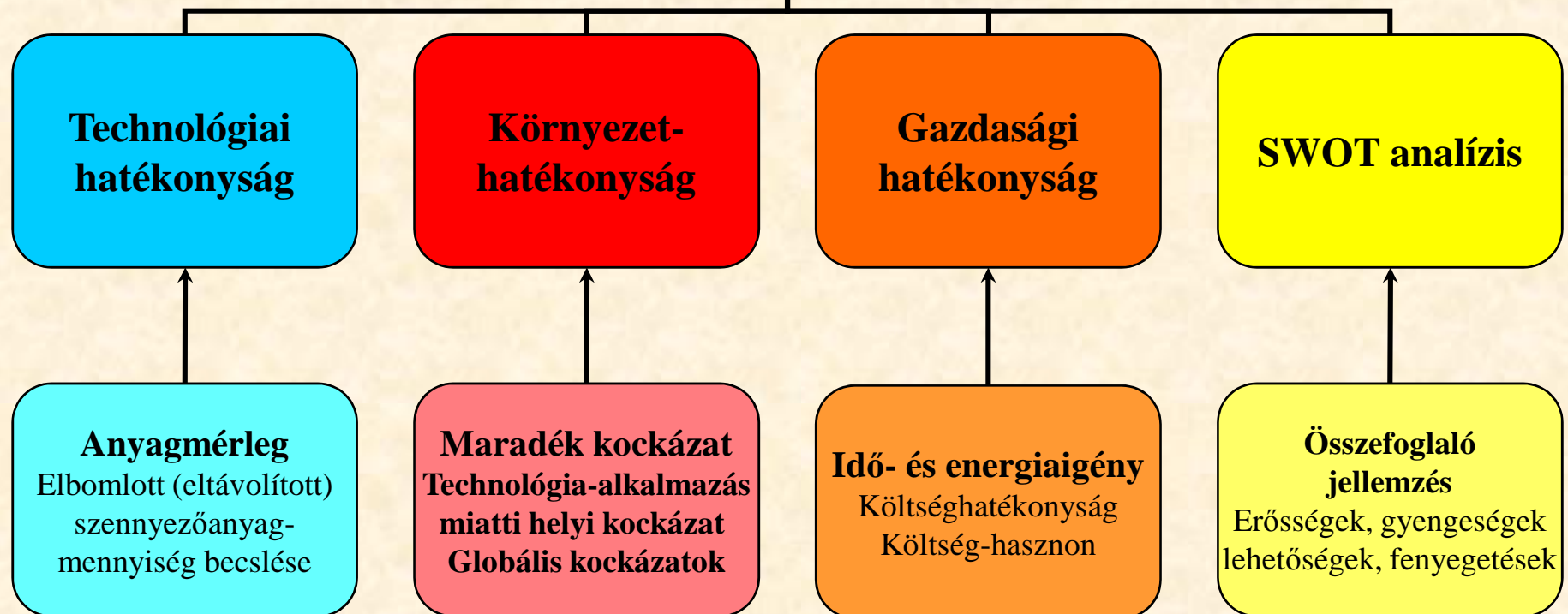

Környezeti Technológia Verifikációs Rendszer

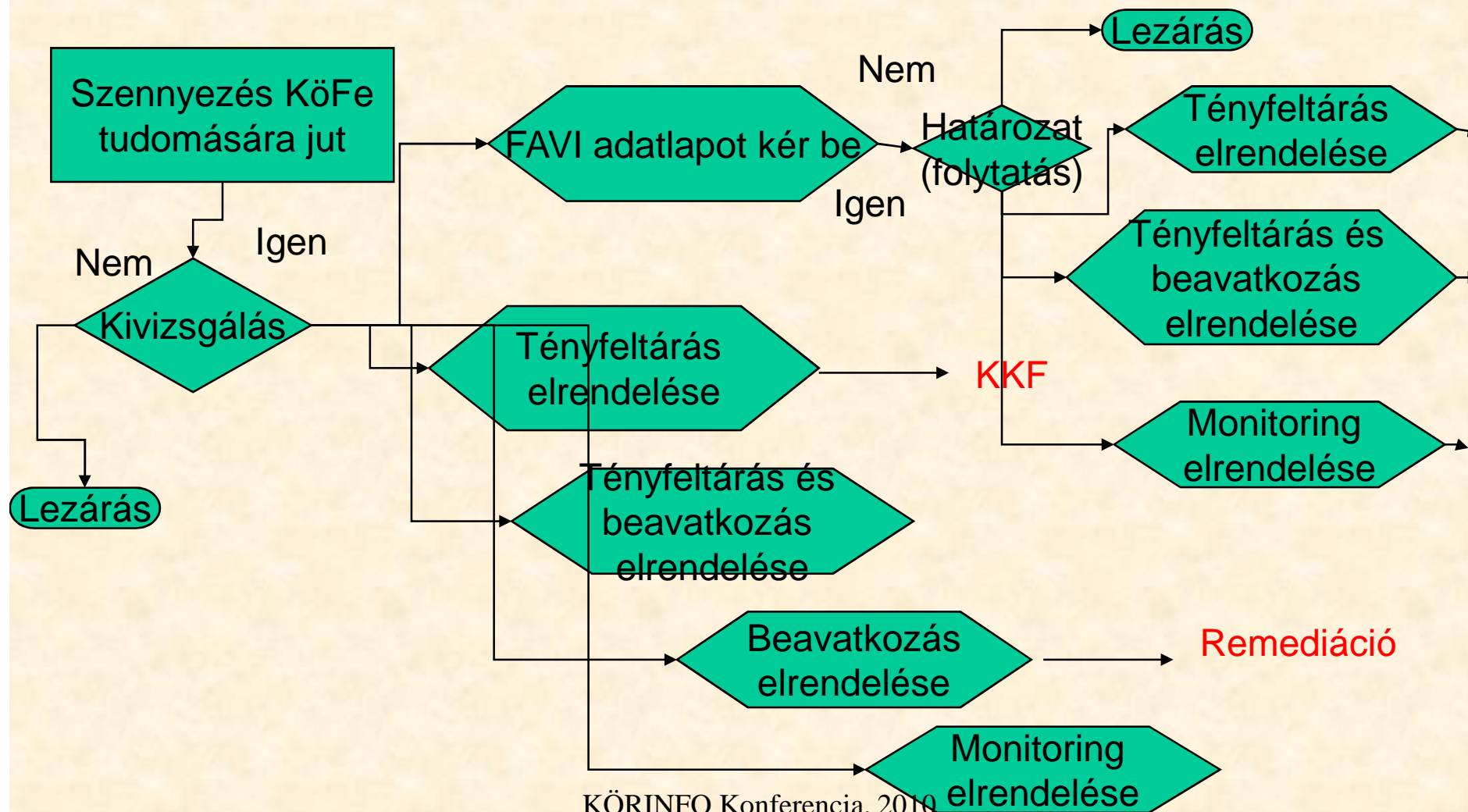
EU PROMOTE projekt nyomán

REMEDIÁCIÓS TECHNOLÓGIA VERIFIKÁCIÓ

Jogi DST

Szennyezés történt (felügyelőség tudomására jut)

Gyakorlati DST

Döntési pontok, illetve síkok

Jogi keret

Törvényszabályok

DST 1

Felmérés, monitoring

Kémiai és biológiai módszerek adatbázisa

DST 2

KKF

Kockázat felmérési módszerek

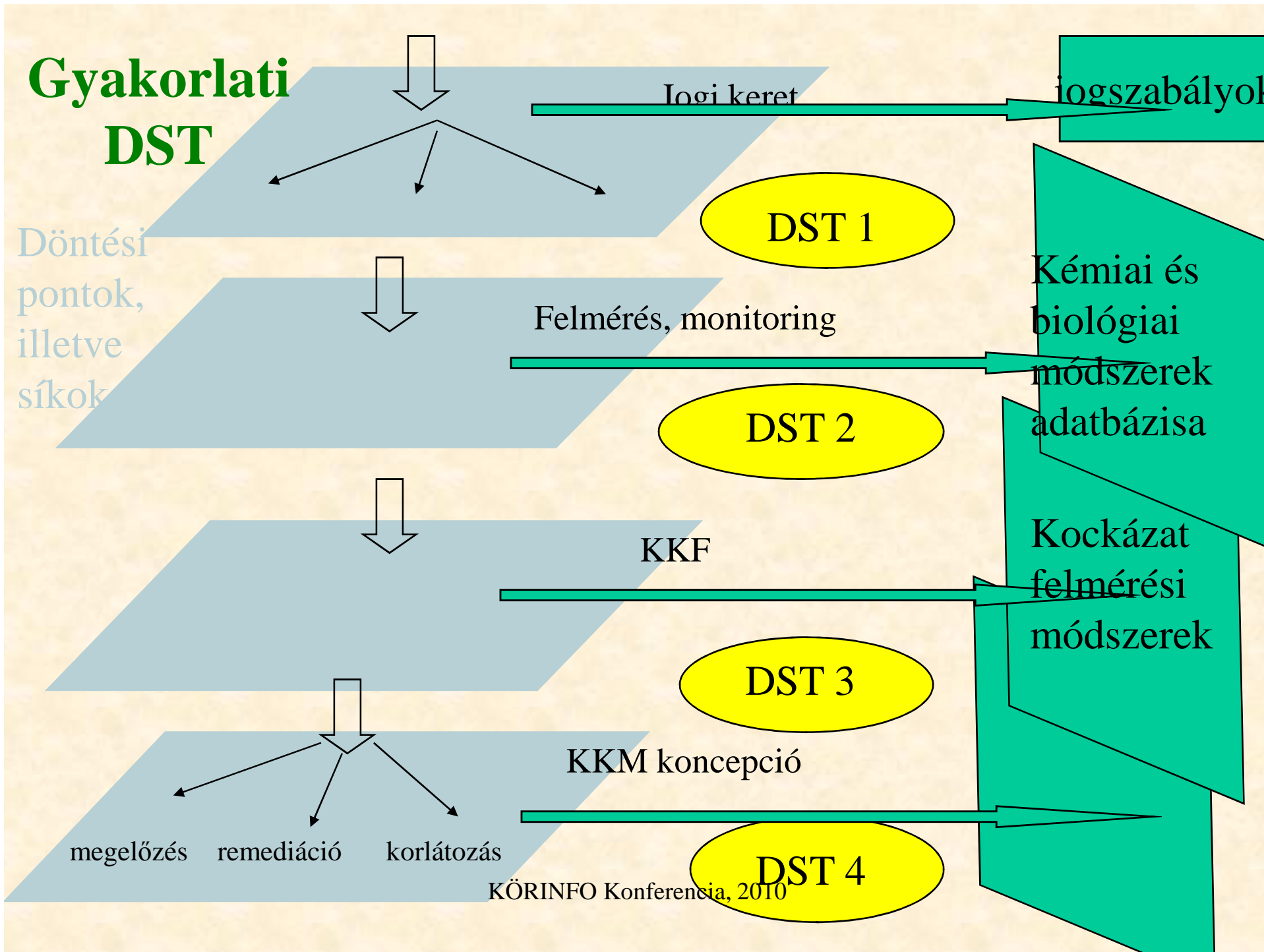
DST 3

KKM koncepció

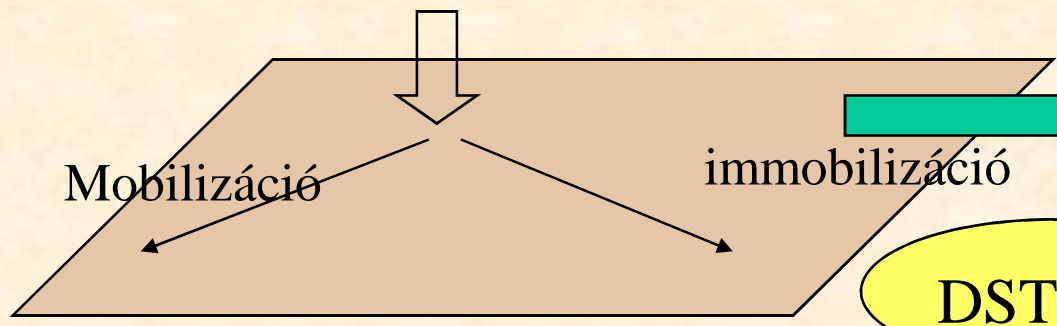
megelőzés   remediáció   korlátozás

DST 4

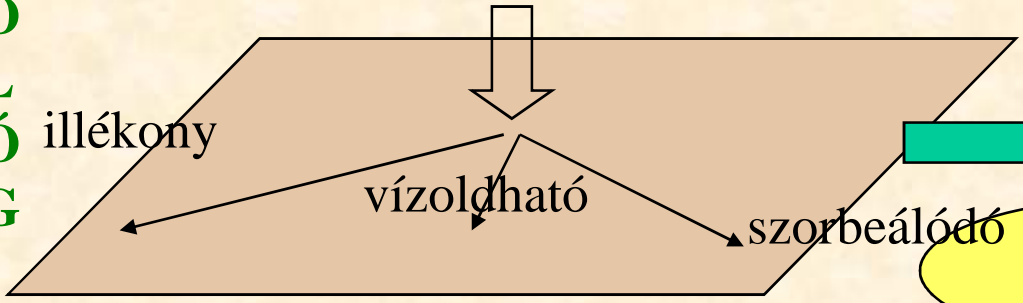
KÖRINFO Konferencia, 2010

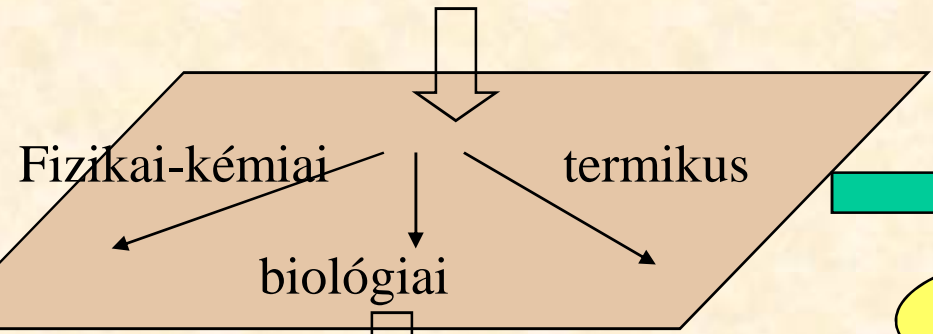
T
E
C
H
N
O
L
Ó
G
I
A
V
Á
L
A
S
Z
T
Á
S

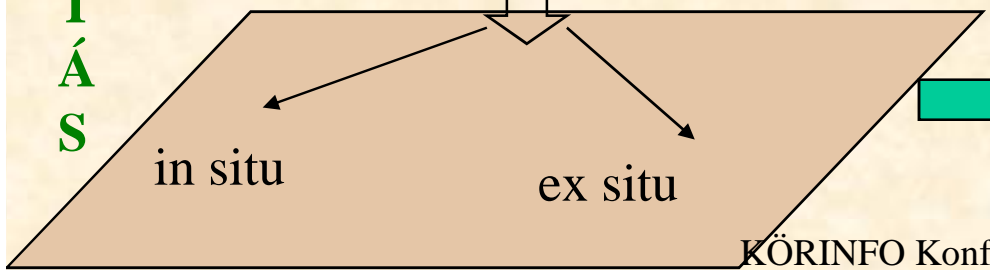
DST 4.1

DST 4.2

DST 4.3

DST 4.4

Remediációs
technológiai
adatbázis

Körinfo adatformák

1. Lexikon
2. Adatlapos adatbázis
3. Képtár
4. Térképtár
5. E-tanfolyamok
6. DST

MOKKA Lexikon - Mozilla Firefox

Adatbázis adatlapok - Mozilla Firefox

Alapismertek: környezetismeret képtár | Körinfo - Mozilla Firefox

Gyakorlati alkalmazás: környezetmenedzsment képtár | Körinfo - Mozilla Firefox

Térképek | Körinfo - Mozilla Firefox

E-tanfolyamok: Alapismertek | Körinfo - Mozilla Firefox

E-tanfolyamok: Gyakorlati alkalmazás | Körinfo - Mozilla Firefox

E-tanfolyamok: Gyakorlati alkalmazás...

Környezetvédelmi Információ

Főoldal Lexikon Adatbázisok Térképek Képtár DST E-tanfolyam Fórum KÉR

Képtár Lexikon

Nyelvek

English Magyar

Körinfo

projektről Hírek, események Publikációk Elérhetőségek

Belépés

Felhasználói név: *
Jelszó: *

Belépés

Regisztráció Elfelejtett jelszó

Támogató

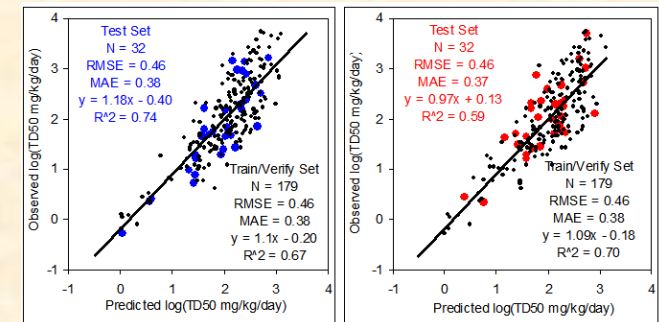
E-tanfolyamok: Gyakorlati alkalmazás

Környezetmenedzsment	Vegyi anyag	Levegő	Felszín víz és alvóvíz	Talaj és felszín alatti víz	Hulladékok	Zaj és rezgés	Szennyezett terület
Futó-temet felmérő monitorlag							
Biológiai-ökológiai felmérő monitorlag							
Környezetföldrajzi felmérő monitorlag							
Terjedési és egyéb modellek							
GHZ értékelés és alkalmazások							
RQ Kockázatfelmérés							
Életciklus-értékelés (LCA)							
Kockázat-céltábla-térkép technológiák							

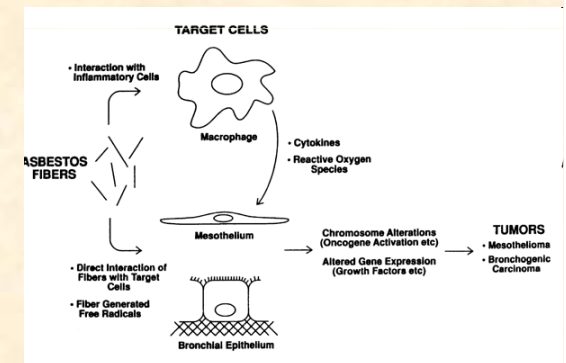
A KÖRINFO tudásbázis tudásszintjei

**GYAKORLATI ÉS SZAKMAI
ISMERETEK SZAKEMBEREKNEK**

ALAPISMERETEK MINDENKINEK

**KÉR: KÖNNYEN ÉRTHETŐ VÁLTOZAT
GYEREKEKNEK, CSÖKKENT
FELFOGÓKÉPESSÉGŰEKNEK**

KÖRINFO KÖZREMŰKÖDŐK

- 1. Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Alkalmazott Biotechnológia és Élelmiszertudományi Tanszék,
Környezeti Mikrobiológia és Biotechnológia Kutató Csoport**
  - 2. Akusztika Mérnöki Iroda Kft.**
  - 3. Aqua Concorde Vízanalitikai és Víztechnológiai Kft.**
  - 4. Cyclolab Ciklodextrin Kutató-fejlesztő Laboratórium Kft.**
  - 5. DigiKom Kft.**
  - 6. FEBE Ecologic Környezetvédelmi Tanácsadó és Képzési Iroda**
  - 7. MTA Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézet**
  - 8. Weprot Kft.**
- A 8 szervezet 25 munkatársa, 12 kisebb cég és 12 egyetemi hallgató**

**Felhívjuk a figyelmet, hogy a
KÖRINFO
fejlesztéséhez, feltöltéséhez lehet
csatlakozni!!!**

**Minden önkéntes adatbázis-töltőt
szívesen látunk!**